

Spis treści

Uwagi wstępne.....	19
Założenia metodologiczne.....	21
1. Czas w badaniach językoznawczych	23
2. Cel, przedmiot i metoda badania	25
Teoria przyimka	39
1. Istota przyimka.....	41
2. Problemy z definicją przyimka.....	46
3. Przyimek wśród klas wyrazów.....	50
4. Przyimek a inne części mowy	55
4.1. Przyimek a przedrostek	56
4.2. Przyimek a spójnik	60
4.3. Przyimek a przysłówki	62
4.4. Przyimek a czasownik.....	65
4.5. Przyimek a rzeczownik	66
4.6. Przyimek a postwerb.....	66
5. Charakterystyka klasy przyimków.....	69
5.1. Problem terminologiczny.....	69
5.2. Kryteria opisu.....	71
5.3. Osobliwości morfologiczne	75
5.4. Otwarty charakter klasy.....	77
5.5. Przyimki sekundarne i kryteria ich wyodrębniania	79
5.6. Uwagi końcowe.....	84
6. Funkcje przyimka.....	85
6.1. Funkcja konstytuująca.....	83
6.2. Funkcja semantyczna	89
6.2.1. Istota semantyki przyimka	92
6.2.2. Wpływ kontekstu na semantykę przyimków.....	100

6.2.3.	Przegląd metod badawczych dotyczących semantyki przyimków.....	105
6.2.3.1.	Podjęcie deskryptywne	106
6.2.3.2.	Ujęcie strukturalne.....	108
6.2.3.3.	Analiza komponentalna	108
6.2.3.4.	Analiza logiczna	110
6.2.3.5.	Ujęcie funkcjonalne	113
6.2.3.6.	Metoda subkategoryzacji semantyczno-składniowej kontekstu	113
6.2.3.7.	Ujęcie kognitywne	114
6.3.	Funkcja formalno-syntaktyczna.....	116
7.	Fraza przyimkowa.....	121
8.	Frazy temporalne. Typologia i funkcje semantyczne.....	126
9.	Cechy ilościowe przyimków	132
10.	Cechy prozodyczne	134
11.	Aspekt pragmatyczny w opisie przyimków	137
11.1.	Uwagi wstępne	137
11.2.	Cechy deiktyczne.....	137
11.3.	Zagadnienia stylistyki	140
11.4.	Uzus a norma językowa.....	142
12.	Stan badań nad przyimkiem.....	145
	Duńskie ekwiwalenty tłumaczeniowe.....	159
I.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>do</i> + <i>gen.</i>	161
1.	Charakterystyka form wyjściowych.....	161
2.	Przyimek <i>do</i> + <i>gen.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń.....	162
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	162
2.1.1.	Odpowiednik podstawowy <i>til</i>	163
2.1.2.	Korelacja typu <i>do późnej wiosny – ud / hen på</i>	166
2.1.3.	<i>indtil</i>	168
2.1.4.	Konkurencja <i>til</i> / <i>indtil</i>	169
2.1.5.	<i>før</i>	169
2.1.6.	<i>om</i>	170
2.1.7.	<i>inden</i>	171
2.1.8.	Konstrukcja zleksykalizowana <i>do dnia</i>	171
3.	Przyimek <i>do</i> + <i>gen.</i> jako wykładnik funkcji mierzenia	172
3.1.	<i>efter</i>	172

II. Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>na</i> + <i>acc.</i>	173
1. Charakterystyka form wyjściowych.....	173
2. Przyimek <i>na</i> + <i>acc.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń.....	175
2.1. Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	175
2.1.1. <i>til</i>	175
2.1.2. <i>i</i>	176
2.1.3. Konkurencja <i>til</i> / <i>i</i> przed <i>tid</i>	177
2.1.4. Konkurencja <i>til</i> / <i>i</i> przed nazwami pory roku	178
2.1.5. <i>for</i>	178
2.1.6. <i>ved</i>	179
2.1.7. <i>om</i>	180
2.1.8. Konkurencja <i>til</i> / <i>i</i> / <i>om</i> przed nazwami pór roku.....	182
2.1.9. Konstrukcja typu <i>raz na rok</i>	182
2.1.10. <i>på</i>	183
2.1.11. <i>...after</i>	184
2.1.12. <i>fra</i>	185
2.1.13. <i>siden</i>	185
2.1.14. Inne sposoby tłumaczenia.....	186
2.1.14.1. <i>under</i>	186
2.1.14.2. <i>...over</i>	187
2.1.15. Brak przyimka.....	187
2.1.16. Konkurencja <i>på</i> / <i>brak przyimka</i> przed nazwami dni świątecznych	187
3. Przyimek <i>na</i> + <i>acc.</i> jako wykładnik funkcji mierzenia czasu trwania zdarzeń.....	188
3.1. Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	188
3.1.1. <i>for</i>	188
3.1.2. <i>i</i>	190
3.1.3. Opozycja <i>i</i> / <i>for</i>	191
3.1.4. <i>til</i>	192
3.1.5. <i>i løbet af</i>	193
3.1.6. Konkurencja <i>i</i> / <i>i løbet af</i>	193
III. Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>nad</i> + <i>instr.</i>	194
1. Charakterystyka form wyjściowych.....	194
2. Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów.....	194
2.1. <i>hen ad</i>	195
2.2. <i>hen mod</i>	195

2.3.	<i>(ud) på</i>	195
2.4.	<i>ved</i>	195
2.5.	Inne możliwości przekładu	196
2.6.	Charakterystyka konkurencyjności duńskich ekwiwalentów	196
IV. Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>o + loc.</i> 199		
1.	Charakterystyka form wyjściowych.....	199
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów.....	190
2.1.	<i>ved</i>	201
2.2.	<i>på</i>	202
2.3.	<i>i</i>	204
2.4.	<i>om</i>	204
2.5.	<i>til</i>	205
2.6.	Brak przyimka.....	207
2.7.	Konkurencja <i>pryimek / brak przyimka</i> przy określeniach czasu zegarowego.....	207
V. Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>od + gen.</i> 208		
1.	Charakterystyka form wyjściowych.....	208
2.	Przyimek <i>od + gen.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń.....	210
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	210
2.1.1.	<i>fra</i>	210
2.1.2.	<i>siden</i>	212
2.1.3.	Konkurencja <i>fra / siden</i>	214
2.1.4.	<i>efter</i>	216
2.1.5.	<i>ved</i>	217
2.1.6.	<i>fra...af</i>	217
2.1.7.	Inne sposoby tłumaczenia	218
2.1.7.1.	<i>på</i>	218
2.1.7.2.	Zdania czasowe	218
3.	Przyimek <i>od + gen.</i> jako wykładnik funkcji mierzenia	219
3.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	219
3.1.1.	Odpowiednik podstawowy <i>i</i>	219
3.1.2.	<i>...siden</i>	222
3.1.3.	<i>fra...til</i>	222
3.1.4.	<i>gennem</i>	224
3.1.5.	Konkurencja <i>gennem / i</i>	224
3.1.6.	<i>for...siden</i>	225

VI.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>około</i> + <i>gen.</i>	226
1.	Charakterystyka form wyjściowych	226
2.	Przyimek <i>około</i> + <i>gen.</i> w funkcji temporalizacji czynności	226
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	226
2.1.1.	<i>ved</i>	227
2.1.2.	Konkurencja <i>ved</i> / <i>omkring</i>	228
2.1.3.	<i>hen ad</i>	229
2.1.4.	<i>hen på</i>	230
3.	Przyimek <i>około</i> + <i>gen.</i> w funkcji mierzenia czasu trwania czynności.....	230
VII.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>po</i> + <i>acc.</i>	232
1.	Charakterystyka form wyjściowych	232
2.	Przyimek <i>po</i> + <i>acc.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń	232
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	232
2.1.1.	<i>til</i>	233
2.1.2.	Inne sposoby przekładu	234
2.1.2.1.	<i>i</i>	234
3.	Konstrukcje typu <i>po raz pierwszy</i>	234
3.1.	<i>for</i>	234
VIII.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>po</i> + <i>loc.</i>	235
1.	Charakterystyka form wyjściowych	235
2.	Przyimek <i>po</i> + <i>loc.</i> o charakterze globalnej temporalizacji zdarzeń	236
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	236
2.1.1.	<i>efter</i>	237
3.	Relatywizacja zdarzenia w stosunku do innego zdarzenia w przeszłości	239
3.1.	<i>...efter</i>	239
3.2.	Brak przyimka	240
3.3.	Konkurencja <i>efter</i> / <i>...efter</i>	240
3.4.	Konkurencja <i>...efter</i> / <i>brak przyimka</i>	240
4.	Konstrukcje zleksykalizowane	241
4.1.	Odpowiedniki konstrukcji <i>po nocy – po nocach</i>	241
4.1.1.	<i>om</i>	241
4.1.2.	<i>i</i>	241

4.1.3.	<i>i ...-s løb</i>	242
4.1.4.	Konkurencja <i>om / i / i -s løb</i> (przed <i>nat</i>).....	242
4.2.	Odpowiedniki konstrukcji <i>po południu</i>	243
4.2.1.	<i>om</i>	243
4.2.2.	<i>i</i>	243
4.2.3.	<i>på</i>	243
4.2.4.	<i>hen imod</i>	243
4.2.5.	Konkurencja <i>i / om / på / hen imod</i> (przed <i>eftermiddag</i>)... 243	
5.	Konstrukcje intralokacyjne	245
5.1.	<i>på</i>	245
5.2.	<i>i løbet af / i ...-s løb</i>	245
6.	Inne sposoby tłumaczenia	246
6.1.	<i>over</i>	246
6.2.	Zdania podrzędne	247
6.3.	Inne.....	247
IX.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>pod + acc.</i>	248
1.	Charakterystyka form wyjściowych	248
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	248
2.1.	<i>hen under</i>	249
2.2.	<i>om</i>	249
2.3.	<i>på</i>	249
2.4.	<i>hen imod</i>	249
2.5.	<i>i</i>	250
2.6.	Inne.....	250
2.7.	Charakterystyka konkurencyjności duńskich ekwiwalentów	250
X.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>przed + instr.</i>	252
1.	Charakterystyka form wyjściowych	252
2.	Przyimek <i>przed + instr.</i> w planie nynocentrycznym (cechy deiktyczne)	253
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów tłumaczeniowych.....	253
2.1.1.	<i>for...siden</i>	253
2.1.2.	<i>for...tilbage</i>	255
2.1.3.	<i>...siden</i>	256
2.1.4.	Konkurencja <i>for...siden / for...tilbage</i>	256
2.1.5.	Konkurencja <i>for...siden / siden</i>	256

3.	Przyimek <i>przed</i> + <i>instr.</i> w planie allocentrycznym	257
3.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	257
3.1.1.	Odpowiedniki fraz <i>przed</i> + <i>instr.</i> lokalizujących czynność względem innej czynności w przeszłości	258
3.1.1.1.	<i>før</i>	258
3.1.1.2.	<i>om</i>	259
3.1.1.3.	<i>ved</i>	260
3.1.1.4.	<i>hen ad</i>	261
3.1.1.5.	<i>i</i>	261
3.1.1.6.	<i>i løbet af</i> jako przykład usterki tłumaczeniowej	262
3.1.2.	Odpowiedniki implikujące pojęcie przyszłości	262
3.1.2.1.	<i>inden</i>	262
3.1.2.2.	Konkurencja <i>inden</i> / <i>før</i>	263
XI.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>przez</i> + <i>acc.</i>	267
1.	Charakterystyka form wyjściowych	267
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	268
2.1.	<i>i</i>	268
2.2.	<i>gennem</i>	271
2.3.	Konkurencja <i>i</i> / <i>gennem</i>	272
2.4.	<i>efter</i>	274
2.5.	<i>under</i>	274
2.6.	<i>på</i>	275
2.7.	Konkurencja <i>i</i> / <i>gennem</i> / <i>på</i> (przed <i>år</i>)	275
2.8.	<i>for</i>	276
2.9.	<i>... igennem</i>	277
2.10.	<i>i løbet af</i>	277
2.11.	Konkurencja <i>under</i> / <i>i løbet af</i>	277
2.12.	<i>til</i>	278
2.13.	<i>... over</i>	278
2.14.	Inne sposoby tłumaczenia	280
2.14.1.	<i>... efter</i>	280
XII.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>acc.</i> + <i>temu</i>	281
1.	Charakterystyka form wyjściowych	281
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	281
2.1.	Odpowiednik podstawowy <i>for</i> ... <i>siden</i>	282
2.2.	<i>... siden</i>	282
2.3.	<i>... efter</i>	283

2.4.	... <i>før</i>	283
2.5.	Charakterystyka konkurencyjności duńskich odpowiedników	283
XIII. Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>w + acc.</i>		285
1.	Charakterystyka form wyjściowych	285
2.	Przyimek <i>w + acc.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń	286
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	286
2.1.1.	<i>i</i>	287
2.1.2.	<i>om</i>	288
2.1.3.	<i>på</i>	290
2.1.4.	Konkurencja <i>i / på / om</i> (przed nazwami dni tygodnia)...	291
2.1.5.	<i>ved</i>	293
2.1.6.	Korelacja <i>w dzień</i> : <i>i dag, på dag, om dagen, ved dag</i>	294
2.1.7.	<i>til</i>	295
2.1.8.	Konkurencja <i>ved / til</i> przed <i>middag</i>	296
2.1.9.	Konkurencja <i>på / til / ved / i</i> przy nazwach dni świątecznych	297
2.1.9.1.	<i>w + acc.</i> → <i>på</i> : przy złożeniach z <i>-dag</i> i <i>-aften</i>	297
2.1.9.2.	<i>w + acc.</i> → <i>til</i> : przy nazwach <i>jul, påske, nytår</i> i złożeniach z <i>-fest</i>	298
2.1.9.3.	<i>w + acc.</i> → <i>ved</i> : przy nazwach prostych i złożeniach z <i>-tid</i>	312
2.1.9.4.	<i>w + acc.</i> → <i>i</i> : przed <i>advent, pinse</i> i złożeniami z <i>-uge</i>	298
2.1.9.5.	<i>w + acc.</i> → brak przyimka	299
2.1.10.	<i>under</i>	299
2.1.11.	<i>før</i>	300
2.1.12.	Brak przyimka.....	301
2.1.13.	Opozycja: przyimek / brak przyimka	301
2.1.14.	<i>om</i>	302
3.	Przyimek <i>w + acc.</i> jako wykładnik funkcji mierzenia	303
3.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	303
3.1.1.	<i>på</i>	303
3.1.2.	<i>i</i>	304
3.1.3.	Konkurencja <i>i / på</i>	304
3.1.4.	... <i>efter</i>	305
3.1.5.	<i>efter</i>	306
3.1.6.	<i>i løbet af</i>	306

3.1.7.	Konkurencja <i>på / i løbet af</i>	306
4.	Konstrukcja typu <i>dwa razy w rok</i>	307
XIV.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>w + loc.</i>	308
1.	Charakterystyka form wyjściowych	308
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	309
2.1.	Odpowiednik podstawowy <i>i</i>	309
2.2.	<i>under</i>	313
2.3.	<i>om</i>	316
2.4.	<i>på</i>	317
2.5.	Konkurencja <i>i / om</i> przed nazwami pory dnia i pór roku... 318	
2.6.	<i>ved</i>	318
2.7.	<i>til</i>	319
2.8.	<i>i løbet af / i ...-s løb</i>	319
2.9.	<i>...igennem</i>	320
2.10.	Inne sposoby przekładu	320
2.10.1.	Brak przyimka	320
2.10.2.	Zdanie podrzędnie złożone	321
3.	Konstrukcje nacechowane kwantytatywnie	321
3.1.	<i>for</i>	322
4.	Przyimek <i>w + loc.</i> jako składnik przyimków wtórnych	322
4.1.	Odpowiedniki konstrukcji <i>w ciągu + gen.</i>	322
4.1.1.	Korelacja <i>w ciągu + gen.</i> → <i>på</i>	322
4.1.2.	Korelacja <i>w ciągu + gen.</i> → <i>i løbet af</i>	323
4.1.3.	Korelacja <i>w ciągu + gen.</i> → <i>i ...-s løb</i>	323
4.2.	Odpowiedniki konstrukcji <i>w czasie + gen.</i>	324
4.2.1.	Korelacja <i>w czasie + gen.</i> → <i>under</i>	324
4.3.	Odpowiedniki konstrukcji <i>w trakcie + gen.</i>	324
4.3.1.	Korelacja <i>w trakcie + gen.</i> → <i>under</i>	324
XV.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>z + gen.</i>	325
1.	Charakterystyka form wyjściowych	325
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	326
2.1.	<i>om</i>	326
2.2.	<i>ved</i>	326
2.3.	Brak przyimka	327
2.4.	Odpowiedniki frazy <i>z początku</i>	328
2.4.1.	<i>til</i>	328
2.4.2.	<i>i</i>	328

XVI.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>z + instr.</i>	329
1.	Charakterystyka form wyjściowych	329
2.	Przyimek <i>z + instr.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń	330
2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów... ..	330
2.1.1.	<i>med.</i>	331
2.1.2.	<i>ved.</i>	331
2.1.3.	<i>efter.</i>	332
3.	Konstrukcje typu <i>z każdym rokiem</i>	332
3.1.	<i>for</i>	333
XVII.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>za + gen.</i>	335
1.	Charakterystyka form wyjściowych	335
2.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów	335
2.1.	<i>om</i>	336
2.2.	<i>i.</i>	336
2.3.	<i>ved.</i>	336
2.4.	Konkurencja <i>om / ved</i> przed <i>dag.</i>	337
2.5.	<i>på.</i>	337
2.6.	Zdania podrzędnie złożone.....	337
XVIII.	Duńskie ekwiwalenty przyimka <i>za + acc.</i>	339
1.	Charakterystyka form wyjściowych	339
2.	Przyimek <i>za + acc.</i> jako wykładnik funkcji temporalizowania zdarzeń	340
2.1.	Odpowiedniki <i>za + acc.</i> w określeniach czasu zegarowego	341
2.1.1.	<i>i.</i>	341
2.1.2.	Inne sposoby tłumaczenia	342
2.2.	Przyimek <i>za + acc.</i> w planie nynocentrycznym.....	342
2.2.1.	Inwentarz i egzemplifikacja duńskich ekwiwalentów... ..	342
2.2.1.1.	<i>om</i>	342
2.2.1.2.	Przykład błędnego przekładu: <i>i løbet af.</i>	344
2.3.	Przyimek <i>za + acc.</i> w planie allocentrycznym	345
2.3.1.	Frazy <i>za + acc.</i> lokalizujące czynność względem innego zdarzenia w przeszłości	345
2.3.1.1.	... <i>efter</i> jako odpowiednik implikujący pojęcie przyszłości	345
2.3.1.2.	... <i>efter</i> jako odpowiednik implikujący relację następstwa	345

3.	Przyimek <i>za</i> + <i>acc.</i> jako wykładnik funkcji mierzenia	347
3.1.	<i>på</i>	347
	Zakończenie	348
	Aneks 1	354
	Aneks 2	355
	Wykaz źródeł przykładów.....	367
	Bibliografia	368